

4.1. Míra úspor

- **Reakce domácností na rizika roku 2012**

V průběhu roku 2012 stoupala míra úspor z 10,51 % hrubého disponibilního příjmu v 1. čtvrtletí, přes 12,8 % ve 2. čtvrtletí až po 11,27 % ve 3. čtvrtletí a silných 15,92 % v posledním čtvrtletí 2012. České domácnosti tak reagovaly na rizika, která vnímaly, výrazně silnou tvorbou svých úspor především za poslední tři měsíce roku 2012. Je však také možné, že vysoký poměr byl dán relativně nižší úrovní hrubého disponibilního příjmu v daném čtvrtletí. Byly sice vyplaceny v nebyvalé výši mimořádné odměny, ale toto zvýšení se týkalo prakticky pouze třech odvětví české ekonomiky (bank a pojišťoven, energetických firem a odvětví obsahující např. příjmy z loterií a sázkových kanceláří).

Navíc tento přírůstek mezd vlivem mimořádných odměn souvisel s taktikou firem – podobně jako v roce 2008 – umožňujících pracovníkům využít nadcházejících legislativních změn, které od počátku roku 2013 odstraní dosavadní benefity vysokopříjmových pracovníků (odstranění „zastropování“ placeného sociálního pojistného).

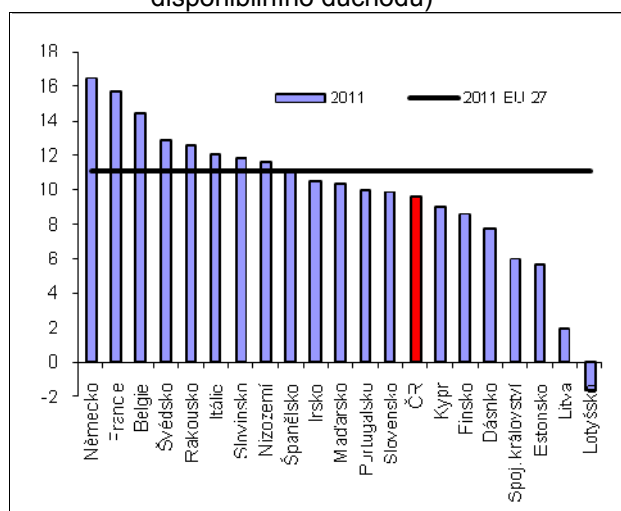
- **Od roku 2000 sklon spořit slabší ve srovnání s Evropou...**

I přes zmíněný posílený trend spořit v době útlumů ekonomiky je zřejmé, že v období od minulé dekády do roku 2011 se sklon domácností k úsporám vyvíjel hůře než v Evropě. Podle srovnávacích grafů ukazujících míru úspor (graf 33 a 34) je patrné, že poměr odložených peněz k velikosti disponibilních příjmů domácností byl po sledované období nižší než stejný poměr v průměru za země EU 27.

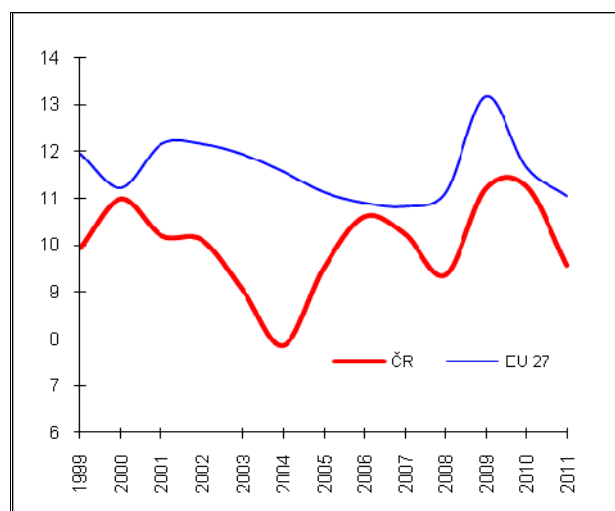
- **... umístil ČR na pozici spíše poslední třetiny žebříčku zemí EU**

Peníze, které se podařilo odložit stranou domácnostem v České republice poté, co nasýtily svoji spotřebu, netvořily v roce 2011 ani desetinu úhrnu jejich celkových příjmů. S mírou úspor ve výši 9,6 % svého hrubého disponibilního důchodu se tak ocitly podle zatím posledních dat za rok 2011 na přelomu druhé a třetí třetiny žebříčku zemí Evropské unie. Dlouhodobě, tj. od počátku minulé dekády, však byla míra úspor českých domácností ve výši 10 % jen mírně nižší než za EU 27 jako celek (11,6 %), významněji nižší pak ve srovnání s průměrem eurozóny (14,1 %).

Graf č. 33 Míra úspor domácností v ČR a vybraných zemí EU (v % hrubého disponibilního důchodu)

Graf č. 34 Míra úspor domácností v ČR a EU 27 (v % hrubého disponibilního důchodu)

Pramen: ČSÚ, vlastní propočty